

ספר

מבוא המסורה

הוא ספר נועט הכמות ורב האיכות.

בו יתבאר מהות המסורה ואיכותה ותועלתה, ומי הכינה ותקרה יחיד או רבים. ובו יתבארו כל המלות מוגזרות, קצרות, ונוטריקון, וראשי תיבות, הבאים בתוך המסורה גדולה ומסורה קטנה.

והביאור חלקתי לג' חלקים

חלק א

יבאר את ביאור המלות מהמסורה.

חלק ב

יבאר את כונת המסורה וענינה.

חלק ג

יבאר כונת המסורה, ומלותיהם הקלות.

וגם בלו דבריהם בארכה, ויתר הדברים מה ראיתי על ככה יבאר בהקדמה ע"ש.

מאתי

יוסף קלמן מקאסוויע.

הועתק והוכנס לאינטרנט

www.hebrewbooks.org

ע"י חיים תשס"ז

ווארשויא

בדפוס אלכסנדר גינו, אשר הוקם על ע"י זעליג לאנדסבערג.

שנת טוב לי תורת פך לפ"ק

SEFER MEBAU HAMSURE.

WARSZAWA.

1862.

This Sefer has been made available by:

5314 13th Avenue
Brooklyn, NY 11219

TEL. (718) 972-0777

FAX. (718) 972-0178

A deluxe bound copy of this sefer is available at:

Biegeleisen Hebrew Book Store

4409 16th Avenue

Brooklyn, N.Y. 11204

(718) 436-1165

הספר הזה צולמה על ידי אחים גאלדענבערג

וניתן להשיג ממנו טופס מכורך, במחיר סביר, אצל:

בימ"ס ביגלאיזן

4409 16th Avenue

(718) 436-1165

הגאונים מפורסמים והרבנים המאוה"ג חריפים ובקיאים
וכוזרי הוראות דפה ווארשא .

הנה יד שלוחה אלי מכבוד הרב
החרוף ושנון המפורסם
מוהרר ישראל חיים נ"י בהרב
הגאון החסיד מפורסם מוהר"ר
מנחם מאנדיל זל"ה כי נכסף
מלא השיג קונטרס מספר
דיוקנא אשר עמל ויגע ומלא ידו
די נאזר על המסורה בקוראנו שמו
מבוא המסורה , ולזכות הרבים
עלה בדעתו להיות מעלה נקודש ,
להביאו על משנת הדפוס מוכתמי
כשרידי ד' הישרים בלכותם מלא
לזון יתמכהו ויחשבהו לקבל הספר
הזה נכסף מלא מהרב הנ"ל
ושארי ישראל לא יעשו עולה ח"ו
להשיג גבול הרב הנ"ל כל ימי חייו
ללא ליקו נארוז מסיג גבול רעהו,
וכל המסייע יתנדק בכרכה משולש'
ובחאו עה"ח יוס' ה' ט"ו שנת
תברך פה ק"ק מאהילאוו:

הן בא לפני הרב
המפורסם נזן של קדושים
מוהרר ישראל חיים נ"י בהרב
הגאון מהו' מנחם מאנדיל
זל"ה , ובידו מחברת מסופר
מונהק אחד אשר כבר הסכימו
עליו גדולי מדינת ליטא גם
אנכי ראיהו כי הוא ספר נכבד
ונתקד מאוד לכל מי שתשקה נשפו
להבין דברי המסורת אשר נסדרו
בר"ת וחידות שונות וביקש ממני
להסכים ג"כ על הדפסת הספר
הנ"ל והנה גם ידי תיכון עמו
להוציא לאור ספר הנ"ל ואני
אקבל ממנו ג"כ ספר אחד
במחיר אשר יושט עלי מהרב
הנ"ל ושארית ישראל לא יעשו
עולה ח"ו ולא ישיגו גבולו
להדפיס שנית הספר הנ"ל בלי
רשות הרב הנ"ל :

של קדושים מוהר"ר
ישראל חיים נ"י ובידו
ספר מבוא המסורה
וביקש ממני ליתן
הסכמה על ספר החשוב
הנ"ל לכן גם אנכי
מסכים ע"ז ואבקש
מאת בני ישראל אשר
לא יעשו עולה ח"ו
להדפיס הספר הנ"ל בלי
רשות הרב הנ"ל שלא
ילכדו במלודת איסור
ח"ו . ולראוי באתי עה"ח
יוס' א' פ' יתרו י"ח שנת
פה פראגע :

ולראוי באתי עה"ח ווארשא יוס'
ה' בשלח תרכ"ב לס"ק :

נאום מאיר ברלין

חונה פה ק"ק

מאהילאוו

נ' יעקב געזונדהייט

בעל המחבר ספרי

תפארת יעקב

נאום ישעי' מושקאט

חונה פה

פראגע

- הק' יהודה ארי' לייבוש כ"ץ חופ"ק הנ"ל .
- הק' חיים במהור"ר יוסף זל"ה אופענהיים דומ"ץ פ"ק הנ"ל .
- הק' נתן במהור"ר דובער זצ"ל מו"ץ בארדינאצקעס .
- הק' שלמה הילל בהרבני מו"ה ישראל מאיר ז"ל מ"ץ פ"ק .
- הק' ישראל מאיר במ"ר הכהן ז"ל מ"ץ משילעץ .
- נאום בנימין דוד ראבינאוויטץ מ"מ דפ"ק ווארשא יע"א .
- הק' יהושע העשיל בהרב המנוח מהו' גבריאל ז"ל דומ"ץ פ"ק .
- הק' יוסף בהרבני מוהר"ר אהרן מיימון דומ"ץ דפה .

הקדמת

המביא לבית הדפוס

אחרי כי הקרה ד' לפני איש יקר אמיתי העוסק במלאכת הקודש כל ימיו ה"ה המופלג בתורה וביראה מוהר"ר **יוסף קלמן** ג"י סופר דתא מק' **קאסאוו** ובידו מגילת ספר אשר עמל ויגע שנים רבים ולקט מכל ספרי המסורה להבין דרכי המסורה ורמזותיה במס"ג ומס"ק וראיתי מליצה יפה מכ"י הטחור מהגאון אמיתי חסיד מפורסם המנוח מוהר"ר **מרדכי זצ"ל** ה**מראזינאי** שהיה רב בק' **פינסק** אשר בקש מאחב"י להיות לו לעוזר במלאכתו בקודש להוציא מפעלו על המוגמר גם משארי רבנים גדולים המליצו בעדו בדבר זה ובתוכם הרב הגאון מפורסם מוהרר **יצחק אלחנן** ג"י רב דק' **נאווארדיק** וראיתי כי זה שנים רבות נכסה האור היקר הזה אשר נעלם מכמה גדולים פירוש המסורה. מלותיה. ורמזותיה ותר"ת. והנוטריקין. וחידותיה. ואשר נתוכחו בזה מגדולי ישראל מי יסדה והכינה. ה"ה **האפודי** , **והרד"ק** , **והאברבנאל** . והרב המעתיק ע"ש. אם הוא **מסיני** נמסרה או **עזרא הסופר** תיקן או היתה סבת זה מההפסד ובלבול שנפל בספרים מצד הגלות . את הכל עשה המחבר יפה בעתו לתורות הדרך אשר לא עבר בה איש ולקט מספרים הרבה לפרש המלות. הר"ת. והנוטריקין. מהמס"ג ומס"ק אשר כל איש אשר ירוך בדרך בקודש ימצא טוב טעם ודעת להבין כל המסורת בתנ"ך ע"פ א"ב ועתה ת"ל אשר יאירו ויתפשטו ע"פ תבל בכל תפוצות ישראל ספרים חדשים גם ישנים מגדולי ישראל וצדיקי יסוד עולם , להיות עיני כל ישראל יביטו ויראו נועם דברי קדשם המתוקים מדבש ונופת צופים ושפתותיהם ינוכבו בקודש לעד לעולם ומי לנו דבר גדול מזה אם מסיני נמסרה או עזרא תיקן לנו ע"כ הרהבתי עוז בנפשי לחלק ביעקב ולהפיצם בישראל וקבלתי את הספר **מבוא המסורה** הנ"ל מיד המחבר ושלמתי לו מחירו ומסר לי זכותו לנצח לבל ירום שום איש להדפיסו מחדש בלעדי לעולם .

דברי המדבר לכבוד התורה ולומדיה :

נאום ישראל חיים

בהכנ גאון מפורסם החסיד מוהר"ר **מנחם מאנדיל** זצ"ה ממיינסק

הקדמת המאמר

אחוי' ורעיל . בקשתי מכל המעיין בספר הזה לעיין טקודם בהקדמה הזאת ובהקדמת ר' אלי' הלוי בעל המחבר ספר מסורת המסורת אשר העתקתי אותה בפרק א' ע"ש :

וכבר מובא בספרים גודל החיוב לקרות הקדמת הספר :

ברוך חלקי ישראל ושבך השמים ומשגיח החסונים : **א** והבך כים נכאים ירחם :
 וברחמי על עולמו ובהאבתו את עמו ישראל החפנים בלחמ ומנקהים החכלית לדעת לבחור בעוב ולמאוס ברע , ואין עוב אלא הקב"ה : נתן להם את תורתו הקדושה היא דעת אלקים עליון ובה יזכו דעת קדושים : ומחובה יזכו לדעת עליון שמחובה יכירו את מי שאמר והיה העולם , ומה היא הויה עולמו ואיך חתקיים וההכמים השלמים שב ישראל אשר החזקו בה וחשקו בהאבתה הם הכירו את העולם וחכמתו כי בחכמה יבנה בית : לבי לחוקקי ישראל אשר נחקקה בלבם כ"כ ארצת החורה והכירו עיבה כדבר החוקק שאין סיבה למחוק וכל כך העמיקו בה והתבוננו על ענינה עד חקרו על סודה , כי ארובה מארץ מדה ורחבה מני ים אין חקר לחבונתה. לא לבד חכמת דבריה . מליטותיה . סיפוריה . ואגדותיה . על מה מורים . ומה מלמדים ולמה כה דברה . והמליצה . ספרה . והגדה . משם סוד העולם וענינו סוד הנבראים וענינם . האדם בכל סודותיו . והנבראים בכל פעולתם . משם שלש עשרה מדות שהחורה נדרשת לכל תפשים בה . להשכיל להבין סוד הליכותיה שמסס הליכות עולם לה . אל תקרא הליכות אלא הלכות כי על פי . ההלכות הברורים והזכים מן האדרש אחר הפלול לאשוקי שמעתהא אליבא דהלכתא הליכות העולם מחקיים כי הוא עמוד הראשון הדין שעליו העולם עומד : אמרתי אכפרה מחול ירבון : עוד ראו אור בהירות אבניה ואותיותיה [כמ"ש בפ"ב מזה הכפר] בלשון הספר שהעתקתי שם [וז"ל אשר כל אוח ואוח אבן חן בעיניו לא יערכנה פתח כוש בכחם טהור לא חסולה ע"ש] איזו! הלא איה שוקל איזו סופר. שהיו שוקלים וסופרים כל אחותיה שבחורה איזו מלאה ואיזו חסרה . כי כולה במשקל ובמנין . ובמדה נתנה אין בה דבר ריק ואם ריק הוא ממנו כי לא נתן לנו לב לדעת אוחו על רוס חכמתם אשר עמדו לפי ערך חכמתם ומעלתם להכיר חכמתה ככל דבר הנעשה בחכמה ובכיון : ולא ילא ממנה אף קוץ שבקוץ אחד בלי מכוון נורא מאד מה רבו מעשיך ד' כולם בחכמה עשית ויהי סוד יי את יריאיו החכמים הקדושים אנשי עברי' וחכמים המה בעלי המסורת הקדושה והשתדלו בכל מאמצי כוחם ולא נחו ולא שקטו עד שנתנו כל הפסוקים והתיבות והאותיות מכל ספר וספר הלא חרחה שהגיעו מהשתדלותם עד שידעו כי וי"ו דגחון חזי החורה באותיות וכן כל ספר וספר מן כ"ד ספרים ועוד שנתנו מספר כל אוח ואוח של כל העשרים וארבעה כמה מספר האלפי"ן בחג"ך ומספר הבית"ן וכן כל אוח ואוח (ועיין בהקדמת הספר תשובת חות יאיר מדבר בזה והאריך שם לכן תעיין שם וחדרשנו לכאן) עשו המסורה כולה בזאת החורה כל מלה כמה פעמים נמללה בחג"ך ובאיזו נקודות הדומות או משתנות . או בניגונותיה איך יתחלפו או ידמו ויתר החכמה הנשגבה אשר כללו בה ככתוב בהקדמת ר' אלי' בחור המכונה חשבי [אשר העתקתי אותה בפרק א' מזה הספר ע"ש באורך] יתמה **ה** המשכיל **י** תפלא **ה** נתנו על גדולת חכמתם . ועומק חשקם וכספם ועמלם . והגיונם . בספרם . בשקלם . במדדם . במנוחם עד עמדו על כחה לפי' כחם והשגת ידם משם . איה **א** יש **ד** יולה **נ** פלאותיה ישיג כי אין קץ לחכמתה עד היכן עברה החכמה העליונה לשקול גם זאת בפלם . כמה פעמים חבא המלה הזאת ביריעות שלימותיה ואם תחלף בנקודותיה או תשתנה טעמיה היכול זאת כח אדם . השלם שבשלמים . ולא **ה** חכמים **י** ייעפו **ה** נבונים ואין קץ לחכמתה . אם הראשונים יגביהו הרבה מאד לעוף בכנפי השגתם הנשאלה עד שמי חכמתה מהם אבל מה נעשה

הקדמת המאסף

אנחנו קנינו כנפים. אף זעירי הרגלים. הולכי אל גחון שבעי רוגז שוחים בים ההבל עד כי לא תעצור כח מבינתו להבין אף מליצת מסורה... אשר מכרו לנו. מסרו לנו מפתח החכמה ולא נכיר כי מפתח הוא או איך נפתח בו כי סגור מבוא אל מליצות וחידושים. ועמימות אמרום ורמזותם ותנועותם כאשר חכמים יגידו [כ"ל] כאשר החכמים ידברו דבריהם ברמז ובחידות לגודל חכמתם]:

ובאשר החכמה [הוא כינוי להמסורה אשר מסרו לנו] בראש הומיות הקרא לשומעיה בכל דור לחכמים ודורשי' ותדבר באזנס ככל אשר ישמעו וישכילו. איש איש לפי כחו וחלקו וסגולתו ככה גם הבאים אחריהם אשר יפקחו עיניהם יראה מה אדונו מדבר [כ"ל בעלי המסורה] מה כוונתם במלות הקצרות ובחידושים. השלימו אחריהם הרואים בארובות חכמתם. ומשקפים על פני שכל חבונתם לדעת ולהבין דבריהם הם המה הר' אלי' בחור בספרו מסורת המסורת, והאי' בעל המחבר ספר מבין חדות חכמות האנשים בנהה בית: והר"א בחור המדקדק הנזכר דבר מעניני המסורה דרך כלל בספרו מכורת המסורת בדרך ארוכה וקשה על המעיין שם לזכור הכללים ועניינים אשר כתב שם. והבעל מבין חידות דבר מעניני המסורת דרך כלל ופרט. היינו שהגיב בהחלפת ספרו ב' אלפ"א בית"א אחד מר"ת והא"ב השני מביאור המלות קשה הבנה הנמצאים במסורה כולה וקרא שם להא"ב הג"ל בשם מפתח המסורה ודבר בספרו דרך פרט על כל פרשה ופרשה ועל כל פסוק ופסוק העתיק שם בספרו המס"ק והראה מקומם בהג"ך אי' איפא המלות אשר נמסרו במס"ק אמנם המתברים לא יזאו ידי חובת ביאור כי הר"א הג"ל החיר רק מעט בסוף ספרו בשער שבתי לוחות והבעל מבין חדות שהאריך בספרו דרך פרט אמנם לא סידר הדברים כראוי וכמ"ש בהקדמתי בספרי אשר הכינותי בעזה"י על ביאור מס"ק אשר על החורה וכינותי שמו מלאכת סופרים ושם סדרתי הדברים על מכוונם והבנתי את הספר הג"ל בכמה מקומות ופרשתי מסורת אחרות בענין אחר לא כדברי המבין חדות ע"ש הגם שזכינו לחבור מנורת שלמה שביאר את המס"ג בארוכה אמנם המס"ק הניח מלפרש: ומלבד המלות זרות קשה ההבנה הניחו ג"כ מלפרש ולבאר ובספרי מלאכת סופרים כתבתי ביאור המלות הזרות וביאור הענין בארוכה ע"ש והמבין חדות שם שביאר המילות זרות [במפתח המסורה] קילר מאד בלשונו: והנה העיר ד' את לבני לעשות חיבור הקטן הזה על זד היותר טוב היינו שהבדר את המלות הר"ת הנמצאים במסורה והמלות זרות קשה ההבנה ולסדרם על פי אלפ"א בית"א כמו שעשה המבין חדות. ועתה יעש לבי כאשר זמם ובשם אשר שח חכמה בטווחות אבאר בו חקי הקצרים והגשברים והמלות הנכבדות בטופריקין ובראשי חבונות ובדרך רמזיה וקריגיה כנוין חיבה פרוזה ואבאר בו מלות זרות קשה ההבנה שנכתבה במסורה גדולה וקטנה. וכס לא רבים יתכמו ועל לבס לא שמו להבין מה עיבה והעשה בהם בחור. ומפני טורח הביבור. לא אאריך הביבור ואקיים מה שאמרתי רז"ל בגמרא לעולם ישנה אדם וכו' בדרך קצרה ואסדר הדברים על סדר נכון מאד. ושמתי אל לבי דברי רבינו ירוחם (הוביאו בעל המחבר חכמת אדם בהקדמתו שם [ז"ל בהקדמתו העפ"י שאינו כותב שום חידוש מ"מ סדר הגכון יהיה לחועלת עכ"ל. ובפרש שחדשהי בזה הכפר כמה דברים כאשר תחזינה עיניכם שמה. ועשיתי בעזה"י סדר נכון שטבת המלות קצרות מהמס"ק העמדתו בפנים כולם באותיות מרובעות דברי בעלי המסורת כהויתן מה שהם כתבו באותיות קטנות. ואף הביאור מהמלות הזרות והר"ת חלקתי ל"ג חלקים חלק א' יבאר ביאור המלות זרות קשה ההבנה והר"ת הנמצאים במסור'. והבגתי אותם בלד ימין מהמסור' וקראתי שמו ביאור המלות ולעומת זה נעשה במאלו חתח לראשי לעומת דברי בעלי המסורת וקראתי שמו ביאור הענין

הענין : וענינו לחקור במשמעות פשטות דברי בעלי המסורה וישוּב ענין המסורה . והשלישי יפנה מתחמתו דברי בעלי המסורה בשולי היריעה וקראתי שמו שוליי היריעה בו ימצאו ביאור המלות זרות קשה ההגנה באורך וכמה הערות יקרות אמרות עהרות הנזרכים מאד לדעתם . ובסדר האלפ"א ביתו"ת שהגנתי בפנים הספר הוספתי כמה אותיות אשר לא מלאחים בספר מנין חדות ע"ש : ופקחתי עיני שכלי לחפש בחיפוש אחר חיפוש בספר מסורת המסורת ולקטתי כמה דברים הנזרכים לאות אל"ף הן בא"ב של הר"ת או בא"ב של המלות קשה ההגנה והגנתיים בשולי היריעה באות אל"ף וכן בכל האותיות הנצתי מדבריו הנזרכים עם והשייכים להאותיות שאדבר גם כי המנין חדות קיגר מאד [במפתח המסורת שם] ולריך שחדע ששני ביאורים היינו ביאור המלות וביאור השני ביאור הענין רוב דבריהם המבוארים שם הוא מספר מנין חדות [במפתח המסורה] שם וחלקתי דבריו עם לשני ביאורים ועל הרוב תמצא בדבריו שם [ענין בפנים הספר] ואני עמלתי בזה ועיינתי בספרו מנין חדות והעתיקתי לשונו פנים הספר מ"ח השייכים לאותיות אלפ"א ביתו"ת והגנתיים כאן אעפ"י שלא תמצא [שם במפתח המסורה] ולפעמים כתבתי בשני ביאורים הג"ל מדברי בעל מסורת המסורת וכתבתי מלה כזה מס"ה ר"ת מסורת המסורת ולפעמים הוספתי ערך מעט מדילי בעזה"י : וגם על זה פקחתי את עיני לזיון כל הפסוקים שהביא הבעל מסורת המסורת לדוגמא ולראי' מקום תחנותו בפסרי אל"ף כדי להקל על המעיין כי בפסר מס"ה שהיה לפני והעתיקתי ממנו לא מלאחי אחד מהם שמור' מקום אי' הוא משני שהמחבר הג"ל לרוב בקיאוחו מלתא זוטרתי היא לגבי' ואפשר גם לבני דורו לא היה עורך בו אכן בדורות הללו אמרתי שדבר הכרחי הוא לרשום הפסוקים מאין מולאש . ומלאחי שם בגליון מס"ה שהראה מקום בתנ"ך מאין מולאש ומבואש הפסוקים שהביא האס"ה העתיקתי משם המראה מקום הג"ל בתנ"ך והנצתי בפנים בגליון המסורת שהעתיקתי בשולי היריעה לתועלת המעיין : ובעזה"י נעיתי שכמי לסבול תמצא הגדולה הזה ללקוט שושים צהרבה ספרים שונים חדשים וגם ישנים וחקרתי בדבריהם בינותי בפסריהם והיתי להם עוזב ביום גם בלילה לבני לא שכב ולא נחתו שנת לעיני להתעכב עד תמצא מקום לד' לעשות נחת רוח לשמו לזכות את הרבים וקבנתי על יד אמרות עהרות יפות וברות לבני ישראל הדקדק להורות ועייתי הסדר הזה רק לאנשים פחותי ערך כמוני לתועלת בני גילי הדומים לי ואחי' ועמיתו' אשר עלימו חטוף מלתי ולי ולהם אשים דברתי [אלא לבני עליה כי הם אינם זריכים לי אולי אבנה גם אנכי מהם כל גנמתי . להשיג שלימות נפשי כל חפצי ותאותי לעת מועד אצתי מהעוה"ז שלום היהיה ביאתי . וביא תבוא ברנה נפשי ושמתני למקורה שלם ובין זדיקי גן עדן לא תבוא ולא תכלם וכמ"ש בשכרך תשמור עליך וכו' . ולא שם הספר בכלל קראתי בשם מבוא המסורה כי כאשר האולם מבוא הבית הוא כן הספר הזה הוא שער פתוח ושלג רחב לבוא בו אל הר מרום דברי בעלי המסורת להבין החידות ור"ת ומלות זרות וחדות מסוריות וחילוף מיעוהין האחים בספר הזה וחלקתי הספר הזה לשמונה פרקים א' . יתבאר בו מהות המסורה ואיכותה ותועלתה פרק ב' בו יבואו דברים כוללים ממס"ק וממסורה גדולה . פרק ג' . בו יתבאר כל מלות ר"ת וטוטריקין האחים בחוף המסורה שעפ"י סדר אלפ"א ביתו"ת : פרק ד' . בו יתבארו כל מלות קשה ההגנה הגמלאים במסורה כולה ומדרתים עפ"י א"ב : פרק ה' . בו יבואר קצת סימני מסורת שבמורה . ובגביאים שיש קצת קושי בהבנתם : פרק ששי . בו יבאר החידות מסוריות וחילוף מיעוהין : פרק ששביעי . בו נסדר את המסורה גדולה אשר בראש כל ספר וספר . פרק שמוני . בו יתבאר דבת רבים המדברים על המסורה והסרת תלויה מדברי הראב"ע : והנה בודלתי כל הכונה ליכנס

הקדמת המאסף

בחדרי משכיות חכמה הרמה והגישארה הזאת יבוא במבוא המסורה ואז ילליח . כי אז [ר"ל ע"י שמונה פרקים אלו כמנין א"ז] השכיל אז תלליח : והנה דבר זה היה במחשבתו מזמן ארוך ואמרתי לכשאפנה וכו' [ויהי בעת באו ימי הרעה על פני חבל . ובפרט מהחולי המהומה ר"ל אשר היחה בשנת תר"ח ותר"ט : אז אימות מודה נפלה עלי יראה ורעד בא בי ותכסתי פלגות . אמרתי בלבי הלא ידוע הורה הקדושה אגוני מגני ואזלי מזלוי ובודאי היא הזילני . נתייתי את שכמי לגמור את הספר הזה וברוך ד' שהחייני והקימני והזילני ואת כל בני ביתי מהחולי הג"ל אמרתי עתה בעזרת יוצרי אשלמה את נדרי להזיח לאור פירוש המסורת והגני מבקש פני כל קורא מאנשי סגולה . במזלוא בספרי זה דבר חצא וחובה . ידיו אותי לטובה : ועל כל פשעים הכסה אהבה . כי אין אדם אשר לא יחטא במפעל או במבטא : ואני תפילתי לאל עזרי ומגיני כאשר היה עמדי בעזרי עד הנה כן תזכני להשלים הספר הזה להביאו בדפוס ולברך על המוגמר וישלח מקודש עזרי . ואף אם אהיה שיחה בפי הבריות באמרם איהך . ישחרר זעיר הזבובים קאון הכנפים הגם שאול בנביאים ועכ"ז הגבתי ח"ע כמטרה לחיצי המורים . ואשיב להם דברתי דעו כי לא חדשתי בהם דברים רבים כי רוב דברי הביאורים אשר בספר הזה אספתי . אותם מכפרים ולא בחתי ליטול עטרה לענמי בחבור הזה והאות והמופת ע"ז כי בסוף כל ענין וענין שם הספר עם הדף תחזה אשר ממנו לוקח הפירוש הזה . ולכן אל ישיא לב האדם לדבר סרה נגד איזו פירוש מחבור הזה כי לא עלי יהיה תלונותיו בזה כי אם את המחבר אשר נשמתם בגימתי מרומים יבזה . וזכות בעלי המסורת יגינו עלי ועליך הקורא נעים להלגו מכל צרות ותלאות וינחמנו בכל מיני ישועות ונחמות וזכה לראות בבנין ירושלים עיר קדשינו ולראות פני משיחנו . אלה דברי המאסף והמלקט השפל שבשפלים : ומצפה לתשועת ה' מן השמים .

יוסף קלמן בלא"א .

הרבני המופלג מודה שלמה סג"ל מק"ק קאסוויע .